

İlişkilerde Yakınlık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Closeness in Relationships Scale: Validity and Reliability Study

Engin TURĞUT^{1a}

^a Dr. Öğr. Gör., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Van-Türkiye
ORCID: 0000-0001-7451-7270
enginturgut@yyu.edu.tr

Özcan SEZER^b

^b Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Malatya-Türkiye
ORCID: 0000-0002-0846-4892
ozcan.sezer@inonu.edu.tr

Anahtar Kelimeler:

- İlişki
- Yakınlık
- İlişkilerde Yakınlık
- Ölçek Geliştirme

Keywords:

- Relationship
- Closeness
- Closeness in Relationships
- Scale Development

Geliş Tarihi:

29.09.2023

Kabul Tarihi:

11.12.2023

Yayın Tarihi:

29.12.2023

Öz

İlişkilerde yakınlık kavramının alan yazında daha çok romantik ve mahrem ilişkiler anlamında ele alındığı görülmektedir. Bu çalışma yakın ilişkileri bir bütün olarak ele alan bir ölçek geliştirme amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda araştırmacı tarafından İlişkilerde Yakınlık Ölçeği geliştirilmiş ve geçerlilik ve güvenirlilik çalışmaları yapılmıştır. İlişkilerde Yakınlık Ölçeği üç boyutlu (Partner, Aile ve Arkadaş) bir yapıda olup toplam 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin tamamına ait Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .86; partner alt boyutunun .88, aile alt boyutunun .79 ve arkadaş alt boyutunun .73 olduğu tespit edilmiştir. İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin 18 yaş üstü evli veya romantik ilişkisi olan bireylerde uygulanabilecek geçerli ve güvenilir sonuçlar veren bir ölçek olduğu belirlenmiştir.

Abstract

It is seen that the concept of closeness in relationships is mostly discussed in the sense of romantic and intimate relationships in the literature. This study was conducted with the aim of developing a scale that considers close relationships as a whole and to measure this concept. In this context, the Relational Closeness Scale's validity and reliability studies were conducted. The Relational Closeness Scale has a three-dimensional (Partner, Family and Friend) structure and consists of 14 items. While the Cronbach's alpha coefficient for the whole scale was determined as .86, it was determined as .88 for the partner sub-dimension, .79 for the family sub-dimension, and .73 for the friend sub-dimension. The Relational Closeness Scale is a valid and reliable scale that can be applied to individuals over the age of 18 who are married or have a dating relationship.

Atf: Turğut, E. ve Sezer, Ö. (2023). İlişkilerde yakınlık ölçeği: Geçerlik ve güvenirlilik çalışması. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 191-209. <https://doi.org/10.60107/maunef.1368490>

Citation: Turğut, E. & Sezer, Ö. (2023). Closeness in relationships scale: Validity and reliability study. *MAUN Journal of Education*, 3(2), 191-209. <https://doi.org/10.60107/maunef.1368490>

¹ Sorumlu yazar/Corresponding author

Giriş

Ölçekler, bilimsel araştırmaların yürütülmesini kolaylaştıran önemli enstrümanlardan biridir. Ölçekler araştırmacıları zaman, para ve iş gücü açısından birçok zorluklardan kurtaran araçlardır denilebilir. Bu bağlamda ele alındığında ölçek geliştirme eylemi bilimsel çalışma sahasında bir sanatsal aktivite olarak da ele alınabilir. Ölçek geliştirmek veya yabancı ülkelerde geliştirilmiş bir ölçeği ülkemiz kültürüne uygun bir şekilde uyarılmanın kolay olmadığı kabul edilen bir gerçektir. Öznel nitelikleri değerlendirmek için ölçek geliştirilmesi süreci hem zor bir işlem hem de zihinsel ve finansal kaynaklar gerektirmektedir (Streiner, Norman ve Cairney, 2015). Ölçek uyarılma, ölçeklerin geliştirildiği kültürden farklı bir kültürde kullanılabilmesi için yeni kültüre ne derece uygun olduğu, yeni kültürdeki psiko-metrik özelliklerinin ne derece yeterli olduğu, yeni kültürdeki psikolojik özellikleri ne düzeyde yansıttığı ve benzeri sorulara cevapların arandığı ve ölçeğin çevirisinin farklı bir kültüre yapıldığı süreç olarak tanımlanabilir (Deniz, 2007). Ölçekler insanların yetenek, ilgi, algı ve tutum gibi yönlerinin ortaya daha nesnel bir şekilde konulabilmesi açısından araştırmacılara yardımcı olan bilimsel araçlardır. İnsana yönelik yapılan çalışmalar çeşitlendikçe yeni ölçeklerin geliştirilmesi de bir gereklilik haline gelmektedir. Kişilerarası ilişkiler bağlamında insanı ele alan çalışmalar için bu durum daha büyük bir önem taşımaktadır. Bir diğer deyişle, insanların diğer insanlarla kurmuş oldukları ilişkilerdeki samimiyet düzeyi ve bu samimiyetin yaşamdaki etkileri önemli olduğu düşünülmektedir.

Sosyal bir varlık olarak nitelendirilen insan çevresiyle etkileşim halinde gelişen bir varlıktır. Diğer bireylerle kurulan etkileşime ilişki denilmektedir. İlişki kavramı günlük hayatımızda yoğun bir şekilde kullanılan bir kavramdır. Bir bireyin bir diğer bireyle birlikte anılması veya bir başka canlıyla ilintili gösterilmesi ya da bir nesneyle bağlanması gibi durumlar bireyin diğer varlıklarla ilişkilendirilme ihtiyacına işaret etmektedir. Bu noktada "ilişkinin" ne olduğu ve ne olmadığı önem kazanmaktadır. Türk Dil Kurumunun "İki şey arasında karşılıklı ilgi, bağ, münasebet, temas" olarak tanımladığı "ilişki" Oxford sözlüğünde ise "iki veya daha fazla kişinin veya şeyin birbirine bağlanma şekli; bir şeyin başka bir şey üzerindeki etkisi veya ilgisi" olarak tanımlanmıştır. Bağlantı veya bağlanma ilişkinin temel karakteristik özelliğidir (Nelson-Johns, 2006). "İlişki" bir bireyle bir varlık arasında meydana gelen etkileşim olarak tanımlanabilir. Aynı şekilde Hackney ve Cormier (2008) ilişki türlerini: "Birbirini seven iki kişi arasındaki ilişki", "Aile içinde kan bağına dayanan ilişki", "Yakın arkadaşlar arasındaki ilişki" ve "Bir insanın bir hayvanla (evcil) kurduğu ilişki" şeklinde belirtmişlerdir. Bu tanımlamalar üzerinden bireylerin insanlarla, hayvanlarla, bitkilerle ve cansız varlıklarla ilişki içinde olabileceği çıkarımında bulunulabilir. İlişkiyi bireyler arasında bir alanda algılamamıza neden olan tanımlardan biri Leary (1957) tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre bir kişinin diğer bir kişiye ya da kişilere karşı sergilediği davranışların bütününe ilişki denilmektedir. İnsanlarla ilişkilerdeki nitelik kişinin iş yaşamına ve sosyal hayatına etki eden önemli bir faktördür. Sullivan'a göre gerçek yada hayal ürünü kişiler arası ilişkiler olmadan, kişilik var olamaz (Sullivan, 1953; Akt: Nelson-Johns, 2006).

Bireyler, çevrelerindeki bireylerle olan ilişkileri açısından ele alınıyor olması nedeniyle yakınlık bakımından ilişki türlerinin tanımlanıyor olması önem kazanmıştır. Martin ve Thomas'a (2000) göre, kişiler arası ilişkiler aşinalıktan yakınlığa doğru değişen bir süreç izler. Verderber ve Verderber'e (1995) göre tanıdıklar (yüzeysel ilişkiler); "adlarıyla tanıdığımız ve fırsat bulduğumuzda ya da fırsat doğduğunda konuştuğumuz, ancak etkileşimlerimizin nitelik ve nicelik olarak sınırlı olduğu insanlar" olarak tanımlanmaktadır. Yakın ilişkiler ise insanın değerinin çıkarını, kendininkiyle eşdeğer tuttuğu ilişkilerdir (LaFollette, 1997). Türk Dil Kurumunun tanımına göre: "Yakın; aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba" olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda "yakınlık" sözcüğü, kişilerarası ilişkilerdeki sıklık ya da samimiyet düzeyini ifade eden bir kavram olarak ele alınmıştır. Bu noktada Josselson'un (1996) yapmış olduğu yakın arkadaşlık tanımı da bize yakın ilişkiler hakkında fikir vermektedir. Yakın arkadaşlık, yüksek derecede bağlılık, güven, sıcaklık, şefkat, kendini açma ve kişisel paylaşımlarda bulunma gibi özellikleri içinde barındırır. Kişiler arası ilişkilerin sınıflandırılması, ilişkinin yüzeysel veya yakın olması durumuna göre değişmektedir.

Yakınlık, insan yaşamının temel gereksinimlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Nitelikli yakın ilişkiler içinde olmanın bireylerin sosyal gelişimi, kişilik gelişimi, ruhsal ve fiziksel gelişimi için önem arz ettiği dile getirilmektedir (Moss & Schwebel, 1993). Kişiler arası ilişkiler kuramına göre yakınlık kavramı, kişisel değer yapılarının sürdürülmesine olanak sağlayan iki kişi arasındaki durum olarak tanımlanmıştır (Sullivan, 1953; Akt: Nelson-Johns, 2006). Schaefer ve Olson'a (1981) göre ilişkide yakınlık, yakın olmak ile ilgili tecrübelerin ve hislerin paylaşıldığı bir süreç ve bu ortak hislerin dışavurumunun bir yansıması olarak belirtmiştir. Birçok insan için ilk olarak kan bağına bağlı ortaya çıkan ve hayatta önemli bir yeri olan akrabalık ilişkileri ve daha sonrasında sırasıyla arkadaşlık ve romantik ilişkiler günlük yaşam olaylarını ve yaşam kalitesini büyük ölçüde etkileyen önemli unsurlardır. İş ortamında, oyun oynarken ve aile hayatında doyum büyük ölçüde arkadaşlıklarımızın ve aşklarımızın niteliğine bağlıdır (Dwyer, 2000). İnsan ilişkilerinin incelenmesi ve anlaşılmasının yaşam doyumunun artırılmasına, sosyal ilişkilerin daha sağlıklı hale getirilmesine, çalışan insanların mesleki doyumunu ve kariyer başarısını elde etmesi için gerekli müdahaleler oluşturmaya yardımcı olabileceği öngörülmektedir.

Uluslararası yapılan çalışmalar incelendiğinde Prager ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada, yakınlığın bireysel refahın, yakın ilişkilerin, kişiliğin ve sosyal bağlamın olumlu yönleriyle yakından ilişkili bir etkileşim ve ilişki süreci olarak tanımlandığı görülmektedir. Ayrıca, samimi (yakın) etkileşimlerin ve yüksek kaliteli yakın ilişkilerin, daha az fiziksel ve psikolojik sıkıntı belirtisi ve daha iyi sağlık ile pozitif duygu, memnuniyet ve ilişki doyumunu ile yakından ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada Parks ve Floyd (1996) arkadaşlıklardaki yakınlık (closeness) anlamlarını inceleyerek ve ardından yakınlık anlamlarını katılımcıların mahremiyet (intimacy) anlamlarıyla karşılaştırarak yakınlık ve mahremiyetin daha kesin bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunmuşlardır. Araştırma sonunda yakınlık için üç farklı anlam ortaya çıkmıştır. Bireylerin, yakınlık için

ortalama üç anlam belirttiği çalışmada, en yaygın olan anlamlar ise şöyledir; “kendini açma”, “destek”, “ortak ilgi alanları” ve “ilişkinin değerinin açıkça ifade edilmesi”. Ayrıca, katılımcılar, yakınlık ve mahremiyet arasında üç olası ilişki öngörmüşlerdir. Katılımcıların yarısından biraz azı bunları eşdeğer terimler olarak görürken, geri kalan katılımcılar niteliksel veya niceliksel farklılıkları vurgulamışlardır. Başlıca niteliksel fark, mahrem ilişkiler yanıtını verenlerin yaklaşık dörtte biri yakınlığın romantik veya cinsel bir boyutu olan bir ilişki olduğunu ima etmişlerdir. Belirtilen niceliksel farklılıklarda, katılımcıların genellikle mahrem bir ilişkinin yakın ilişkinin daha yoğun bir biçimi olduğuna inandıkları görülmüştür. Katılımcılara, yakınlığın mahremiyetten daha zengin, daha kapsayıcı bir terim gibi görüldüğü bulgusuna da ulaşılmıştır. Corsano ve diğerleri (2006) yalnızlık, ebeveyn ve arkadaşlarla ilişkilerin psikolojik iyi oluş ve ergen hoşnutsuzluğu üzerindeki etkisi incelenmişlerdir. Araştırma, arkadaşlar ve ebeveynlerle olumlu bir ilişkinin ergenlerde psikolojik iyi oluşu artırdığını ve hoşnutsuzluğu azalttığını ortaya koymuştur. Mayseless ve Scharf (2007), ergenlerin yakınlık kapasitelerine potansiyel katkıda bulunan güvenli ruh hali ve bağlanma stillerini inceledikleri çalışmalarını iki aşamalı olarak uygulamışlardır. Bağlanma ve bağlanma stilleri ile ilgili ruh halinin, romantik yakınlık ve arkadaşlarla duygusal ilişkileri yordadığı tespit edilmiştir. Dürtüselliğin, romantik yakınlığı yordamada bağlanma güvenliği ile etkileşim halinde olduğu bulunmuştur.

Balta ve Ercan (2022) ergenlik dönemi romantik ilişkilerinde yakınlık düzeyini ölçmeyi sağlayacak bir ölçme aracı geliştirmek amacıyla yaptıkları çalışmada, ergenlik dönemi romantik ilişkilerinde yakınlığın üç alt boyutu bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu boyutların yardım ve destek, fiziksel çekim ve ilişkide güven olduğu belirtilmiştir. Buna karşın Elibol ve Tok (2018) tarafından yapılan çalışmada, bireylerin kurduğu ilişkilerde yakınlık kurmaya dair korkusunun olup olmadığının belirlenmesi amacıyla Yakınlık Korkusu Ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Erdoğan ve Tütüncü (2015) yapmış oldukları çalışmada, üniversite öğrencilerinin beden görüntüsünden memnuniyeti, yeme tutumu ve yakın ilişki kurma arasındaki ilişkiyi bazı değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırmada, beden görüntüsünden memnuniyet, yeme tutumu ve yakın ilişki kurma arasında ilişki olduğu belirlenmiştir.

Yapılan alan yazın incelemesinde, yurt içinde ve yurt dışında ilişkilerde yakınlıkla ilgili sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Yapılan çalışmaların çoğunda “yakın ilişkiler” kavramının romantik ilişkiler ile sınırlandırıldığı ve diğer ilişki türlerinin (aile ve arkadaşlık) dahil edilmediği fark edilmiştir. Bir bütün olarak (romantik, aile bireyleriyle ve arkadaşlarla ilişkiler) yakın ilişkileri ele alan çalışmaların ise çok sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda yapılan alan yazın çalışmaları sonucunda ilişkilerdeki yakınlık ve samimiyet düzeyini tespit edebilecek herhangi bir ölçeğe raslanamamıştır. Bu nedenle öncelikle bütüncül olarak bu kavramı ölçmeye yardımcı olacak bir ölçek geliştirilmesinin yararlı olacağı düşünülmüştür.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada İlişkilerde Yakınlık Ölçeği'nin psikometrik (geçerlik ve güvenilirlik) özellikleri incelenmiştir. Alanyazın incelemelerinde bu tür araştırmaların tarama modelleri kapsamında ele alınmakta (Karasar, 2010) olduğu tespit edilmiştir. Tarama modeli, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimleme olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2010).

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılarak katılımcılara ulaşılmış olup çalışma sürecinde dört aşamalı bir yol izlenmiştir. Ölçek geliştirme sürecinin her bir aşamasında farklı çalışma gruplarıyla çalışılmıştır. Birinci basamakta ön uygulama için 100 kişiye ulaşılmıştır. Ulaşılan katılımcıların yaş ortalamasının 30.23 olduğu ve katılımcıların 62'sinin (%62) kadınlardan oluşurken 38'inin (%38) de erkeklerden oluştuğu tespit edilmiştir. İkinci basamakta AFA için 223 kişiye ulaşılmıştır. Katılımcıların 117'si (%52.5) kadın, 106'sı (%47.5) ise erkektir. Yaşları 19 ile 65 yaşlar arasında değişmekte olup, yaş ortalamaları ise 33.07 olarak tespit edilmiştir. Üçüncü basamakta DFA çalışmaları kapsamında 273 kişiye ulaşılmıştır. Veri toplama sürecinde basılı anket formları kullanıldığı gibi çoğunlukla Google Formlar internet uygulamasından yararlanılmıştır. Toplanan anket formlarının incelenmesi sonucunda bir kişi belirlenen yaş koşulunu karşılamadığı için analiz dışı bırakılmış ve 272 kişiden elde edilen verilerle analizlere devam edilmiştir. Katılımcıların 127'si (%46.7) kadın, 145'i (%47.5) ise erkektir. Yaşları 18 ile 63 yaşlar arasında değişmekte olup, yaş ortalamaları ise 33.74 olarak tespit edilmiştir. Sonuncu basamakta ölçek "test-tekrar test" güvenilirliği için 4 hafta arayla tekrar teste katılmaya gönüllü olan 63 kişiye ölçme aracı ikinci kez uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Geliştirilen ölçeğin yakınsallık ve ayırt edici geçerlik işlemleri için Akgül (2020) tarafından uyarlanan Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S) ve Antalya ve Bolat (2017) tarafından geliştirilen Temel Motivasyon Kaynakları Ölçeğinin alt boyutlarından olan İlişki Motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır.

Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S) yalnızlık duygusunu ölçmek amacıyla DiTommaso ve Spinner (1993, 1997) tarafından Weiss'in 1973 yılında geliştirdiği teoriyi esas alarak duygusal izolasyon deneyimi (duygusal yalnızlık) ile sosyal izolasyon (sosyal yalnızlık) arasındaki ayrımla tutarlı ve çok boyutlu olarak geliştirilmiş bir ölçektir. SELSA-S ise; Orijinal SELSA alt ölçeklerinden: Sosyal Yalnızlık ve Duygusal Yalnızlık (Romantik Duygusal Yalnızlık ve Ailesel Duygusal Yalnızlık) seçilen toplam 15 maddeden oluşmaktadır (DiTommaso, 1997). SELSA-S'in yetişkinler için geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise DiTommaso, Brannen, ve Best tarafından 2004 yılında yapılmıştır. Toplamda 15 maddesi olan ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Duygusal Yalnızlık puanını Aile Alt Ölçeği

ve Romantik Alt Ölçeği toplamı oluşturmaktadır. Sosyal Yalnızlık ve Duygusal Yalnızlık boyutlarının toplamı genel yalnızlık puanını oluşturmaktadır. Ölçekte yer alan her bir ifadenin içerdiği durumun ne derece kişi tarafından yaşanıldığı, 1 (şiddetle katılmıyorum) ile 7 (şiddetle katılıyorum) arasında değişen, 7'li Likert tipi dereceleme ile belirlenmektedir. Katılımcıların ölçekten alabilecekleri puanlar en düşük 15 en yüksek 105 puan arasında değişmektedir. Ölçeğin Türkiye kültürüne uyarlaması ise Akgül (2020) tarafından yapılmıştır.

İlişki Motivasyonu (affiliation motivation) Ölçeği Steers ve Braunstein (1976) ve Yamaguchi'ye (2003) ait Temel Motivasyon Kaynakları (the basic needs) ölçeklerinden uyarlanarak geliştirilmiştir. Antalyalı ve Bolat'ın (2017) birlikte geliştirdikleri Temel Motivasyon Kaynakları (TMK) ölçeğinin alt boyutlarından biri olan İlişki Motivasyonu altı maddeden oluşmaktadır. Ölçek, insanın başka insanlarla bağlantılı olmaya ne düzeyde motive olduğunu ölçmektedir. 7'li Likert tipi dereceleme ile kullanılan ölçeğin Cronbach alfa katsayısı bu araştırma için 0.74 olarak hesaplanmıştır. Ölçek 4 boyuttan ve 24 maddeden oluşmaktadır. İlişki Motivasyonu (İlişki İhtiyacı) alt ölçeğinde altı madde bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 6 iken en yüksek puan ise 42'dir.

Veri Analizi

Bu çalışma kapsamında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), Korelasyon ve t-Testi analiz yöntemleri kullanılmıştır. Belirtilen analizlerin yapımında istatistiksel analiz paket programlarından SPSS ve SPSS AMOS programları kullanılmıştır.

İşlem

Çalışmayla ilgili etik kurul izni alınması için İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kuruluna "İlişkilerde Yakınlık Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması" adıyla başvuruda bulunulmuştur. Etik kuruldan çıkan karar yazısıyla birlikte çalışmalara başlanmıştır. Çalışmanın sınırlarının belirginleşmesinde Berscheid, Snyder ve Omoto tarafından geliştirilen "İlişki Yakınlığı Envanteri: Kişilerarası İlişkilerin Yakınlığının Değerlendirilmesi" (The Relationship Closeness Inventory: Assessing The Closeness of Interpersonal Relationships) adlı çalışmadaki ilişkilerin boyutları belirleyici olmuştur. Bu çalışmada 241 üniversite öğrencisi ile yapılan bir ön uygulamada öğrencilerden en yakın ilişkilerini belirtmeleri istenmiş ve çıkan sonuca göre yoğunlukla romantik ilişki, arkadaşlık ilişkisi ve aile ilişkilerini içeren bir yapı ortaya çıkmıştır (Berscheid, Snyder ve Omoto, 1989). Ancak bu çalışma kapsamında bireyler açısından önemli olduğu düşünülen üç ilişki türüyle alakalı boyutların oluşturmasına karar verilmiştir. Çalışmanın yoğunlaştırıldığı ilişki türleri şu şekildedir; Partner (eş veya sevgili gibi romantik ilişkiler), Aile (kan bağı yoluyla oluşan akrabalık ilişkileri) ve Arkadaşlık İlişkisi.

Bir sonraki aşamada, ölçülmesi planlanan ilişkilere dair maddelerin hazırlanmasında "Yakınlık Oluşturmak: Daha Yakın İlişkileri Teşvik Etme Stratejilerini Anlamak ve Ölçmek" (Creating Closeness: Discerning and Measuring Strategies for Fostering Closer

Relationships) adlı çalışmadan yararlanılmıştır. İlişkilerde mesafeli olmayı azaltan ve yakınlığı artıran tavır ve davranışların üç özelliğinin bulunduğu ve bunların "Açıklık veya İleti Gönderimi (Sending Messages), Dikkati Verme veya İletiyi Almak (Receiving Messages) ve Katılım veya Yoğunluğu Ayarlama (Manipulating Intensity)" olduğu belirtilmiştir (Hess vd., 2007). Likert tipi ölçmede bildirim ifade eden bir cümle olarak sunulan maddeyi, ifadeye katılmanın ya da onaylamanın çeşitli düzeylerini gösteren yanıtlama seçenekleri takip etmektedir. Bu tarz ölçekler düşünce, tutum ve inançla ilgili konuları ölçmede yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (DeVellis, 2014).

Değerlendirilecek bir yapıyı ölçmede katkı düzeyi neredeyse eşit düzeyde maddelere sahip olan ölçeklerde klasik ölçme modelinin (likert ölçme gibi) daha uygun olduğu belirtilmektedir (Price, 2017). Ancak, klasik ölçme modeli kullanılırken dikkat edilmesi gereken en önemli husus, ölçek maddelerinin cevap yelpazesinin ne ayrıntıya boğacak kadar fazla geniş (11'li likert gibi) ne de basitlik adına aşırı genellemeye sebep olabilecek (2'li veya 3'lü likert gibi) basitlikte olmaması gerektiği görüşü egemendir. Hedef yapıdaki ince farklılıkları göstermek için yetersiz olan yanıt ölçeğinin yararlılığı sınırlıdır (DeVellis, 2014). İki veya üç cevap seçeneğine sahip ölçekler daha fazla sayıda cevap seçeneğine sahip ölçeklere göre daha az güvenilirliğe ve geçerliliğe sahip iken bu durum 7 cevap seçeneğinden sonra düşme eğilimindedir (Kyriazos & Stalikas, 2018). Bu bilgiler ışığında 5'li likert tarzında madde havuzu oluşturulmasına karar verilmiştir.

Ölçeğin maddelerini oluşturmak için bir madde havuzunun hazırlanması ve uzman görüşüne sunulması ve ardından pilot uygulamaya yönelik son halinin belirlenmesi gerekmektedir (Kyriazos & Stalikas, 2018). Ölçek için oluşturulan ilk madde havuzunda 83 ifade yer almıştır. Hazırlanan bu ölçek bir "Madde Havuzu Değerlendirme Formu" şeklinde sekiz uzmanın görüşüne sunulmuştur. Görüşlerine başvuru alan uzmanlardan dördü "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık" alanında, biri "Eğitim Programları ve Öğretimi" alanında, biri "Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme" alanında, ikisi de "Türkçe Eğitimi" alanında çalışmaktadırlar. Uzmanların görüşleri ve önerileri doğrultusunda 83 maddeden oluşan soru havuzu 45 maddeye düşürülmüştür. Yapılan ön uygulamada elde edilen veriler ile yapılan iç tutarlılık analizi sonucunda düzeltilmiş madde korelasyonlarına bakıldığında diğer maddelerle zayıf düzeyde ilişki gösteren 7, 16, 17, 19, 30, 37, 40 ve 43 numaralı maddeler ölçek formundan çıkarılmıştır. Veriler üzerinde yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda 2, 4, 5, 10, 12, 16, 17, 27, 31, 32, 33, 34, 35 ve 36 numaralı maddeler kuramsal olarak uygun boyutlarda yer almamaları, binişiklik sorununun olması ve madde korelasyon katsayılarının düşük olması gibi nedenlerle ölçekten çıkarılmıştır. Bütün bu işlemlerden sonra ölçeğin üç boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve 23 maddeden oluştuğu görülmüştür. Kalan 23 madde üzerinden yapılan faktör analizi sonucunda, üç boyutlu bir yapının oluştuğu ve bu üç boyutun toplam varyansın %56'sını açıklama gücüne sahip olduğu belirlenmiştir. Belirlenen üç boyuttan birincisi "Partner (Eş veya Sevgili)" boyutu, ikincisi "Aile" boyutu ve üçüncüsü ise "Arkadaş" boyutu olarak isimlendirilmiştir. "Partner (Eş veya Sevgili)" boyutunda 29, 18, 11, 22, 14, 25, 15, 7, 26 ve 1 numaralı maddeler yer

almıştır. "Aile" boyutunda ise 8, 3, 6, 21, 23, 28 ve 13 numaralı maddeler olurken, "Arkadaş" boyutunda 20, 24, 37, 30, 19 ve 9 numaralı maddelerin yer aldığı belirlenmiştir (EK-1).

Bulgular

Madde Analizleri ve Yapı Geçerliliği

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile ortaya çıkan model yapının test edilebilmesi için ölçme aracı farklı bir çalışma grubuna uygulanarak elde edilen veriler üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. AFA sonucunda oluşturulan modelin eldeki veriler tarafından doğrulanıp doğrulanmadığı sınanmıştır. Alan yazında modelin yeterliliğini ortaya koymak için pek çok uyum indeksi kullanılmaktadır. Bu çalışmada elde edilen uyum değerleri Tablo 1’de belirtilen standartlara göre yorumlanarak sunulmuştur.

Tablo 1. YEM Uyum Değerlerine Ait Kabul Edilebilir İyilik Değerleri Tablosu

Ölçüm	Kabul Edilebilir Uyum	Mükemmel Uyum
Mutlak Uyum İndeksleri		
X ² /df	≤ 5	≤ 3
RMSEA	≤ 0.08	≤ 0.05
SRMR	≤ 0.08	≤ 0.05
Karşılaştırmalı Uyum İndeksleri		
CFI	≥ 0.90	≥ 0.97
TLI	≥ 0.90	≥ 0.95

Belirtilen indekslere ait uyum iyiliği değerleri ise Bentler (1980) ve Kline (2014) belirlemiş oldukları değerlere göre oluşturulmuştur. Model uyum indekslerine göre model yeterliliği sağlanamaması durumunda madde atılması yöntemine başvurulmuştur. Madde atma sürecinde madde-toplam korelasyon değerleri düşük olan maddeler ve başka boyutlar altına modifikasyonu önerilen veya birden çok maddeyle modifikasyonu tavsiye edilen maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk’e (2012) göre; modifikasyon indekslerin tek başına modeli daha da geliştirmek için ya da uyum indeks değerlerinde yükseliş sağlamak için kullanılması yapısal eşitlik modelinin temel amaçlarına aykırıdır. Bahsi geçen nedenlerden dolayı model uyum değerlerinin düşmesine neden olan maddelerin ölçekten çıkarılmasının daha uygun olacağına karar verilmiştir. Ölçekte kalan maddeler ile tekrardan iç tutarlılık analizi için Cronbach alfa değeri tespit edilmiş ve yapı geçerliliğine bakmak için AFA ve DFA yapılmıştır.

Online ve basılı formlarla toplanan verilerin bilgisayar ortamına aktarılmasından sonra değerlendirmeye uygun olan veri setleri (n=272) üzerinde analizler yapılmıştır. Daha sonra İlişkilerde Yakınlık Ölçeği üzerinde yapılan analizler sonucu madde toplam korelasyon katsayısı düşük olan ve ön uygulamada da istenen değerleri karşılamayan beş madde (Y1, Y6, Y16, Y19 ve Y22) analizden çıkarılmıştır. Geriye kalan 18 madde (Partner alt boyutu: Y4, Y7, Y9, Y10, Y11, Y15, Y18 ve Y21, Aile alt boyutu: Y2, Y3, Y5, Y8, Y14 ve Y20, Arkadaş alt boyutu: Y12, Y13, Y17 ve Y23) ile DFA analizi yapılmıştır. Yapılan DFA sonucunda faktör

yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir. Uyum iyiliği değerlerine dair bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İlişkilerde Yakınlık Ölçeğine Ait DFA Uyum İndeksi Değerleri Tablosu

X2	df	X2/df	RMSEA	SRMR	CFI	TLI
336.40	132	2.55	0.084	0.055	.89	.88

Tablo 2’de görüldüğü gibi model uyum iyilik değerlerinin istenen düzeylerde olmaması nedeniyle modifikasyon indekslerinin incelemesine karar verilmiştir. MacCallum, Roznowski ve Necowitz (1992) ve MacCallum’ e (1995) göre modifikasyon indekslerinin çok fazla kullanımı ve makul bir açıklama getirmeden yapılan modifikasyonların doğru bir strateji olmadığını ileri sürmüşlerdir. Bu nedenle başka faktörler altına yerleştirilmesi önerilen maddeler ile birden çok modifikasyon önerilen dört maddenin (Y5, Y7, Y11 ve Y14) dışarıda bırakılmasına karar verilmiştir. Yapılan değişikliklerden sonra, geriye kalan 14 maddelik yapının madde toplam korelasyonu, Cronbach alfa katsayısı ve madde çıkarıldığında ki Cronbach alfa değerlerine bakılmıştır.

Aşağıda Tablo 3’te İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin madde toplam korelasyon ve Cronbach alfa analizine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 3. İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin Madde Toplam Korelasyon ve Cronbach Alfa Analiz Sonuçları (n=272, Cronbach alfa= .859)

	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alfa Düzeyi
Y2	.474	.851
Y3	.371	.858
Y4	.475	.852
Y8	.510	.850
Y9	.641	.842
Y10	.609	.843
Y12	.472	.851
Y13	.468	.851
Y15	.667	.840
Y17	.394	.855
Y18	.599	.844
Y20	.523	.848
Y21	.639	.841
Y23	.312	.860

Tablo 3 incelendiğinde 14 maddeden oluşan ölçeğin (EK-2) madde toplam korelasyon katsayı değerlerinin .312 ile .667 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Ölçeğin elde kalan 14 maddesi tekrar AFA ile test edilerek boyutların yapısı incelenmiştir. AFA yapmadan önce örneklem büyüklüğünün faktörleşmeye uygunluğunu test etmek için Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik analizleri yapılmıştır. Elde

edilen KMO değeri 0.860 olarak belirlenirken Bartlett Küresellik testi sonucunun da anlamlı olduğu bulunmuştur ($p=0.000$). Yapılan AFA sonucunda 3 boyutlu bir faktörleşmenin olduğu ve bu yapının açıklanan varyansın %60.84'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Açıklanan varyansın %36.39'u 1. faktör tarafından açıklandığı, 2. faktörün ise %13.45'lik varyans açıklama oranına sahip olduğu ve 3. faktörün de %11.00'lık bir varyans açıklama düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucu oluşan Partner (Eş ya da Sevgili) alt boyutunda; Y4, Y9, Y10, Y15, Y18 ve Y21 maddelerinin; Aile alt boyutunda Y2, Y3, Y8 ve Y20 maddelerinin ve Arkadaş alt boyutunda ise Y12, Y13, Y17 ve Y23 maddelerinin yer aldığı belirlenmiştir. Belirlenen faktör yapıları ve faktör yüklerine ilişkin değerler Tablo 4 'te yer almaktadır.

Tablo 4. İlişkilerde Yakınlık Ölçeğine Ait Faktör Yapısı ve Faktör Yükleri

	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör
Y21	.837		
Y9	.833		
Y15	.798		
Y18	.776		
Y4	.770		
Y10	.689		
Y3		.842	
Y2		.809	
Y20		.760	
Y8		.639	
Y23			.779
Y13			.753
Y12			.739
Y17			.638

Tablo 4 incelendiğinde, İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin üçlü bir faktör yapısına sahip olduğu ve 1.faktörde yer alan maddelerin faktör yüklerinin 0.837 ile 0.689 arasında değişirken, 2.faktörde yer alan maddelerin faktör yüklerinin 0.842 ile 0.639 arasında değiştiği ve 3.faktörde yer alan maddelerin faktör yüklerinin 0.779 ile 0.638 arasında değiştiği görülmüştür.

Elde edilen bu yapıda üst yapının ve alt boyutların Cronbach alfa değerlerine bakılmıştır. Tablo 5'te bu değerlere yer verilmiştir.

Tablo 5. Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları ve Madde Sayıları

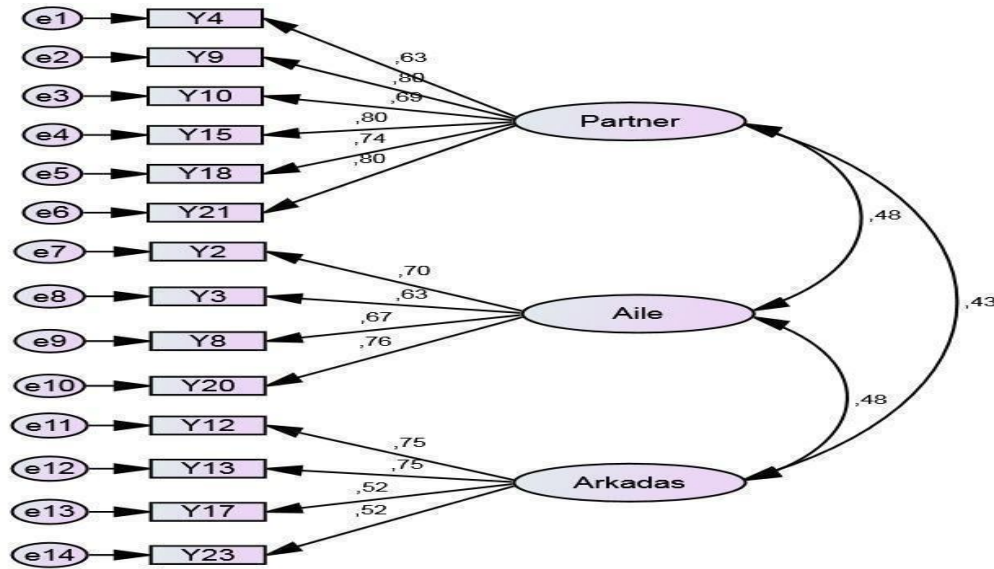
	Cronbach Alfa	Standartlaştırılmış Ögelere Dayalı Cronbach Alfa	Madde Sayısı
Yakınlık Toplam Puan	.859	.859	14
Partner	.877	.880	6
Aile	.781	.786	4

Tablo 5'te yer alan İlişkilerde Yakınlık Cronbach alfa değerinin 0.86 olduğu, Partner, Aile ve Arkadaş alt boyutlarına ait standartlaştırılmış Cronbach alfa değerlerinin ise sırasıyla 0.88, 0.79 ve 0.73 olduğu gözlemlenmiştir. Faktörler arası korelasyon matrisine bakılmıştır. İlişkilerde yakınlık ölçeği genel toplam puanı ile Partner alt boyutu ($r = .864$) ve Aile alt boyutu ($r = .706$) arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunurken, Arkadaşlık alt boyutu ($r = .667$) ile pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu belirlenmiştir. İlişkilerde yakınlık ölçeğinin 14 maddesiyle yapılan DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. İlişkilerde Yakınlık Ölçeğine Ait DFA Uyum İndeksi Değerleri

X ²	df	X ² /df	RMSEA	SRMR	CFI	TLI
135.08	74	1.83	0.055	0.047	.96	.95

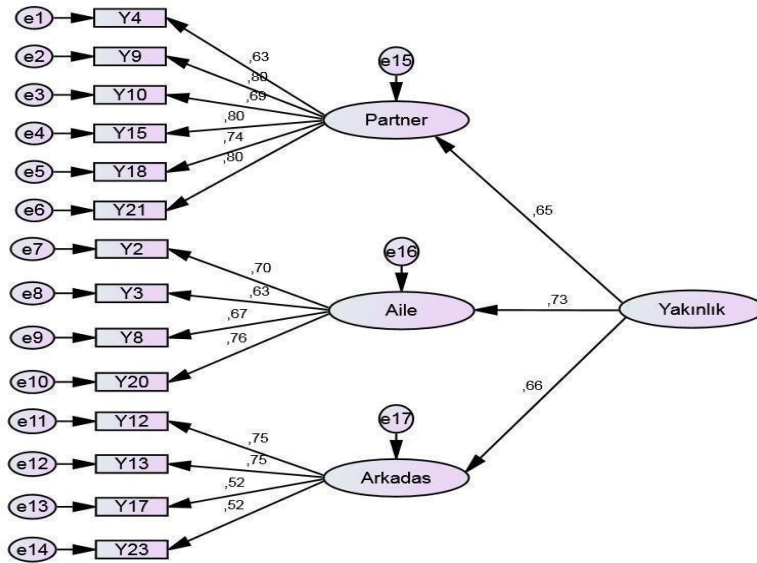
Tablo 6'da görüldüğü gibi DFA sonucuna göre, ki-kare değerinin 135.08, serbestlik derecesinin 74 ve uyum iyilik (χ^2/df) değerinin ise 1.83 ($p=0.00$) olduğu tespit edilmiştir. Ki-kare değeri örneklem büyüklüğünden aşırı etkilenmekte olup (Kline, 2005), elde edilen χ^2/df değerinin uyum iyilik değeri olarak çok iyi olduğu söylenebilir. Ölçeğin yapı uygunluğu için model uygunluk ölçütlerinden RMSEA değeri 0.055, NNFI/TLI değeri 0.95, CFI değeri 0.96 ve SRMR değeri 0.047 gibi iyi uyum iyiliği düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. DFA sonucu elde edilen bu veriler modelin doğrulandığını göstermektedir. Yapılan analizler sonucu oluşan yol şemasının son hali Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. Birinci Düzey YEM Sonucu Oluşan Yol Şeması

Şekil 1 incelendiğinde, İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin model yapısının oluştuğu ve uygun faktör yüklerine sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin birinci düzey YEM sonucunda elde edilen 3 faktör yapının bir üst yapı olarak tanımlanan İlişkilerde Yakınlık değişkenini temsil ettiğini göstermek amacıyla ikinci düzey (second order) YEM analizi yapılmıştır. Bu

aşamada 3 gizil değişken ve 14 gösterge değişkeni ile test edilen birinci düzey doğrulayıcı yapıya ikinci düzey değişken (Yakınlık) eklenerek ikinci düzey faktör modeli test edilmiştir. Ölçeğin ikinci düzey DFA bağlantı diyagramı Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. İkinci Düzey YEM Sonucu Oluşan Yol Şeması

Şekil 2 incelendiğinde, İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin üst yapısında doğrulandığı faktör yüklerinden anlaşılmıştır. Yapılan madde atma işlemleri sonunda ortaya çıkan 14 maddelik yapı ile yakınlık ve ayırt edici geçerlik işlemleri için SELSA-S ve Temel Motivasyon Kaynakları alt boyutu olan İlişki Motivasyonu ölçekleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Bu analize ilişkin sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Yakınlık Ölçeği İle İlişki Motivasyonu ve Yalnızlık Ölçekleri Arasında İlişki

Korelasyon			
		Yakınlık	İlişki Motivasyonu
	Pearson Correlation	1	.534**
Yakınlık	Sig. (2-tailed)		,000
	N	272	272

** 0.001

Tablo 7'de yer alan sonuçlara göre, Yakınlık puanları ile İlişki Motivasyonu puanları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunurken SELSA-S toplam puanı ile de negatif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulgular ışığında, geliştirilen ölçeğin bu haliyle ölçülmesi amaçlanan özellikleri ölçen geçerli bir ölçek olduğu söylenebilir.

Ölçek, kararlılığını test etmek için 4 hafta arayla 63 kişiden oluşan bir gruba ikinci kez uygulanmıştır. Tekrar test için form gönderilen 14 kişinin ikinci uygulamaya ait geri dönüş yapmaması ve geri dönüş yapanların formlarının incelenmesi sonucu aralarında eksik işaretlemelerin olduğu 10 adet formun da analiz dışı bırakılması sonucu test –tekrar test ana-

lizi 39 kişiye ait ölçek formlarından elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Yapılan Pearson korelasyon analizine ilişkin sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Test Tekrar Test Uygulaması Korelasyon Sonuçları

	Ön Test	Son Test
Pearson Correlation	1	.631**
Ön Test	p	.000
	N	39

** 0.01

Tablo 8'de görüldüğü üzere katılımcılardan 4 hafta arayla elde edilen test tekrar test sonuçlarına göre iki uygulamadan elde edilen puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=0.631$) olduğu bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre ölçeğin kararlılık katsayısının yüksek olduğu ve tutarlı sonuçlar verdiği görülmektedir.

İki yarıya bölme yöntemiyle iç tutarlılığı hesaplamak için 14 maddelik ölçek her alt boyutta eşit sayıda madde olacak şekilde ikiye bölünerek analize tabi tutulmuştur. Yapılan analiz ile elde edilen Spearman-Brown Korelasyon Katsayısı 0.878, Guttman Split Half katsayısı ise 0.949 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan analizler sonucu İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin geçerli ve güvenilir ölçümlere imkan veren bir ölçek olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Kişilerarası ilişkiler; iki veya daha fazla birey arasında meydana gelen ve tanışık olma seviyesinden samimiyet düzeyine kadar farklı yakınlık düzeylerinde oluşabilen ilişkiler olarak değerlendirilmektedir (İmamoğlu, 2009). Yakınlık düzeyi açısından değişen sosyal ilişkiler, sosyal hayatın önemli bir gerçeğidir. Çoğu insanın hayatında başta aile bireylerinden olmak üzere farklı ortamlardan (yakın çevre, okul, iş ortamı vb yerlerden) birkaç arkadaşı veya romantik partner olarak biriyle yakın ilişkileri vardır. Bunların dışında kalan diğer kişilerle ilişkileri ise daha yüzeyseldir. Hatta çok sayıda tanıdığı, başka kişilerle olan ilişkileri daha da yüzeyseldir (Gächter, Starmer ve Tufano, 2015). Tespit edilen bu eksiklikğin giderilmesi için kapsamlı bir alanyazın çalışması yapılarak 83 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşleri sonucu 45 maddeye kadar düşürülmüştür. Daha sonra yapılan ön uygulama ve pilot uygulama sonucunda bu sayı 23 maddeye kadar düşmüştür. Elde edilen 23 maddelik hali ile ölçek için AFA ve DFA yapılmış ve 14 maddelik bir ölçek yapısı elde edilmiştir. Ölçeğin son haliyle yapılan AFA sonucunda ölçeğin 3 boyutlu bir yapı sergilediği ve ölçeğin tamamı için Cronbach alfa değerinin 0.86 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına dair Cronbach alfa değerlerine bakıldığında ise Partner alt boyutu için bu değerin 0.88, Aile alt boyutu için 0.79 ve Arkadaş alt boyutu içinse 0.73 olduğu görülmüştür. Daha sonra yapılan DFA sonucunda ise model uyum değerlerinin istenen aralıklarda olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçla 3 boyutlu ölçek yapısının doğrulandığı söylenebilir. İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin 14 maddelik yapısı ile ölçüt bağıntılı geçerlik işlemleri için SELSA-S ve Temel Motivasyon Kaynakları

Ölçeğinin alt boyutu olan İlişki Motivasyonu ölçekleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. İlişki Motivasyonu Ölçeği'nden elde edilen puanlar ile İlişkilerde Yakınlık Ölçeği'nden elde edilen puanlar arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunurken SELSA-S toplam puanı ile de negatif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yakınsak ve ayırt edici geçerliliğinin de sağlandığı tespit edilmiştir. Katılımcılardan tekrar teste katılmayı kabul eden 63 kişiden 39'sinin verileriyle yapılan tekrar test sonuçlarında da pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin çıkması tekrar test tutarlılığının kanıtı olarak görülebilir. Son olarak yapılan iki yarıya bölme yönteminde iç tutarlılığı hesaplamak için 14 maddelik ölçek her alt boyutta eşit sayıda madde olacak şekilde ikiye bölünerek analize tabi tutulmuştur. Yapılan analiz ile elde edilen Spearman-Brown katsayısı ve Guttman Split Half katsayısı ile iç tutarlılık katsayısının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlar ışığında, İlişkilerde Yakınlık Ölçeğinin 18 yaş ve üstü bireylerle yapılacak ilişkilerde yakınlık düzeyleri ile ilgili olan çalışmalarda kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Akgül, H. (2020). Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği'nin (SELSA-S) Türk Kültürüne Uyarlaması: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması, *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(21), 54-69. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yalovasosbil/issue/57136/699431>
- Antalyalı, Ö. L. ve Bolat, Ö. (2017), Öğrenilmiş İhtiyaçlar Bağlamında Temel Motivasyon Kaynakları Ölçeğinin Geliştirilmesi, Güvenilirlik Ve Geçerlik Analizi. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:17, Yıl:17, Sayı: 1, 17: 83-114. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/basbed/issue/38796/456237>
- Balta, D. & Ercan, H. (2022). Romantik İlişkilerde Yakınlık Ölçeği: Ergen Formunun Geliştirilmesi. *International Academic Social Resources Journal*, 7(43),1442-1449. <https://doi: 10.26466/opus.527066>.
- Bentler, P. M. (1980). Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annual review of psychology*, 31(1), 419-456. <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.31.020180.002223>.
- Berscheid, E., Snyder, M., & Omoto, A. M. (1989). The relationship closeness inventory: Assessing the closeness of interpersonal relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57,792-807. Retrieved from https://depts.washington.edu/uwcssc/sites/default/files/hw00/d40/uwcssc/sites/default/files/Relationship%20Closeness%20Inventory_0.pdf
- Corsano, P., Majorano, M. & Champretavy, L. (2006). Psychological Well-Being in Adolescence: The Contribution of Interpersonal Relations and Experience of Being Alone. *Adolescence*, 41(162), 341 – 353. Retrieved from <https://research.ebsco.com/c/tcue44/viewer/pdf/sjm4osrv2f>

- Çelik, H. E., & Yılmaz, V. (2016). *LISREL 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi: Temel kavramlar-uygulamalar-programlama*. Anı Yayıncılık.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Deniz, Z. (2007). Psikolojik Ölçme Aracı Uyarlama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi* 40 (1), 1-16. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000180
- DeVellis, R. F. (2014) *Ölçek Geliştirme, Kuram ve Uygulamalar* (Ed. Tarık Totan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- DiTommaso, E., & Spinner, B. (1993). The development and initial validation of the Social and Emotional Loneliness Scale for Adults (SELSA). *Personality and individual differences*, 14(1), 127-134. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(93\)90182-3](https://doi.org/10.1016/0191-8869(93)90182-3)
- DiTommaso, E., and Spinner, B. (1997). Social and emotional loneliness: A reexamination of Weiss' typology of loneliness. *Personality and Individual Differences*, 22, 417-427. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(96\)00204-8](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(96)00204-8)
- DiTommaso E., Brannen C., and L.A. Best, (2004). Measurement And Validity Characteristics of The Short Version Of The Social And Emotional Loneliness Scale For Adults. *Educational and Psychological Measurement*, 64 (1), 99-119. <https://doi.org/10.1177/0013164403258450>
- Dwyer, K. K. (2000). The multidimensional model: Teaching students to self-manage high communication apprehension by self-selecting treatments. *Communication Education*, 49(1), 72-81. <https://doi.org/10.1080/03634520009379194>
- Elibol, Ş. ve Tok, E. S. S. (2018). Yakınlık Korkusu Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Yeni Symposium*, 56, (4), 7-12.
- Erdoğan, Ö. ve Tütüncü, İ. (2015). Üniversite öğrencilerinin beden algısı, yeme tutumu ve yakın ilişki kurma düzeyleri arasındaki ilişki. *SSTB International Refereed Academic Journal of Sports, Health & Medical Sciences*, 5, 17, s.89-115. Retrieved from <https://www.guvenplus.com.tr/imagesbuyuk/SSTB-17.pdf#page=103>
- Gächter, S., Starmer, C., & Tufano, F. (2015). Measuring the closeness of relationships: a comprehensive evaluation of the inclusion of the other in the self scale. *PloS one*, 10(6), e0129478. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0129478>
- Hackney, H. & Cormier, S. (2008). *Psikolojik danışma ilke ve teknikleri: Psikolojik yardım süreci el kitabı*. (Çev: T. Ergene, S. Aydemir). Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Hess, J. A., Fannin, A. D., Pollom, L. H. (2007). Creating closeness: Discerning and measuring strategies for fostering closer relationships. *Personal Relationships*, 14, 25-44. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2006.00140.x>
- İmamoğlu, S. (2009). *Kişilerarası ilişkiler*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

- Josselson, R. (1996). *The space between us: Exploring the dimensions of human relationships*. Sage.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (21. baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kline, P. (2014). *An easy guide to factor analysis*. Routledge.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.
- Kyriazos, T. A., & Stalikas, A. (2018). Applied Psychometrics: The Steps of Scale Development and Standardization Process. *Psychology*, 9, 2531-2560. <https://doi.org/10.4236/psych.2018.911145>
- LaFollette, H. (1997). *Kişisel ilişkiler: Sevgi, kimlik ve ahlak*. (Çev: F. Lekesizalın).İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Leary, T. (1957). *Interpersonal diagnosis of personality*. New York: The Ronald Press Company.
- MacCallum, R. C., Roznowski, M., & Necowitz, L. B. (1992). Model modifications in covariance structure analysis: the problem of capitalization on chance. *Psychological bulletin*, 111(3), 490. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.111.3.490>
- MacCallum, R.C. (1995). *Model specification*. In: Hoyle, R.H. (Ed.), *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues, and Applications*.
- Martin, P. ve Thomas, G. (2000). Interpersonal relationships as a metaphor for human-nature relationships. *Australian Journal of Outdoor Education*, 5 (1), 39-45. <https://doi.org/10.1007/BF03400639>
- Mayseless, O. & Scharf, M. (2007) Adolescents' attachment representations and their capacity for intimacy in close relationships. *Journal Of Research On Adolescence*, 17, 23–50. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2007.00511.x>
- Meydan, C.H. ve Şeşen, H. (2015). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları (2.Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Moss, B. F., & Schwebel, A. I. (1993). Defining intimacy in romantic relationships. *Family Relations*, 42(1), 31–37. <https://doi.org/10.2307/584918>
- Nelson-Jones, R. (2006). *Human relationship skills: coaching and self-coaching*. Routledge.
- Parks, M. R., & Floyd, K. (1996). Meanings for closeness and intimacy in friendship. *Journal of Social and Personal Relationships*, 13(1), 85-107. <https://doi.org/10.1177/0265407596131005>
- Prager, K. J., Shirvani, F. K., Garcia, J. J. & Coles, M. (2013). *Intimacy and Positive Psychology*. In: Hojjat, M. & Cramer, D. (eds.) *Positive Psychology of Love*. Oxford
- Price, L. R. (2017). *Psychometric Methods: Theory into Practice*. New York: The Guilford Press
- Schumacher, R. ve Lomax, R. (2004). *A beginner's guide to structural equation modelling*. London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

- Streiner, D. L., Norman, G. R., & Cairney, J. (2015). *Health measurement scales: a practical guide to their development and use*. Oxford University Press, USA. <https://doi.org/10.1093/med/9780199685219.001.0001>
- Steers, R. M., & Braunstein, D. N. (1976). A behaviorally-based measure of manifest needs in work settings. *Journal of Vocational behavior*, 9(2), 251-266. [https://doi.org/10.1016/0001-8791\(76\)90083-X](https://doi.org/10.1016/0001-8791(76)90083-X)
- Schaefer, M. T., & Olson, D. H. (1981). Assessing intimacy: The PAIR inventory. *Journal Of Marital And Family Therapy*, 7(1), 47-60. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1981.tb01351.x>
- Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/sitesinden> 13.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Verderber, R. F., & Verderber, K. S. (1998). *Inter-act: Using interpersonal communication skills*. Wadsworth Publishing Company.
- Yamaguchi, I. (2003). The relationships among individual differences, needs and equity sensitivity. *Journal of Managerial Psychology*, 18(4), 324-344. <https://doi.org/10.1108/02683940310473082>

EKLER

EK-1 İlişkilerde Yakınlık Ölçeği

1: Bana Hiç Uymuyor, 2: Bana Uymuyor, 3: Kararsızım, 4: Bana Uyuyor 5: Bana Tamamen Uyuyor		Bana Hiç Uymuyor	Bana Uymuyor	Kararsızım	Bana Uyuyor	Bana Tam uyuyor
		1	2	3	4	5
1	Partnerimle (eş veya sevgili) yakın bir ilişkim vardır.					
2	Aile bireylerime benim için ne kadar değerli olduklarını hissettirmeye çalışırım.					
3	Aile bireylerinin katılabileceği etkinlikler hazırlarım.					
4	Partnerimle birlikteyken daha konuşkan olurum.					
5	Aile bireylerime genel olarak yakın davranırım.					
6	Arkadaşlarımın yaşamlarında meydana gelen değişikliklere karşı duyarlıyım.					
7	Partnerime benim için ne kadar önemli olduğunu hissettiririm.					
8	Aile bireyleriyle bir aradayken yapılan muhabbetler katılırım.					
9	Partnerimin bana anlattıklarını dikkatle dinlerim.					
10	Partnerimle aynı ortamlarda bulunmaya özellikle gayret ederim.					
11	Partnerimle baş başa kalmak için fırsat kollarım.					
12	Arkadaşlarımın benim için ne kadar değerli olduklarını göstermeye çalışırım.					
13	Arkadaşlarımla aramızda özel bir iletişim yöntemi geliştirmeye çalışırım.					
14	Aile bireylerime, onları önemseydiğimi hissettirmeye çalışırım.					
15	Partnerime, ona değer verdiğimi davranışlarımla hissettirmeye çalışırım.					
16	Aile bireylerimle geçirdiğimiz zamanların daha uzun sürmesi için gayret gösteririm.					
17	Arkadaşlarımın sözsüz mesajlarını anlamaya çalışırım.					
18	Partnerime dair yeni bilgiler öğrenmek ilgimi çeker.					
19	Partnerimle özel bir iletişim (kendinize ait bir dil, cümleler ve gibi) yöntemi geliştiririm.					
20	Aile bireylerinin hazırladığı etkinliklere katılmaya özen gösteririm.					
21	Partnerimle geçirdiğim zamanların daha uzun sürmesini isterim.					
22	Arkadaşlarımla birlikteyken daha konuşkan olurum.					
23	Arkadaşlarımla bir araya gelmek için fırsatları değerlendiririm.					

EK-2İlişkilerde Yakınlık Ölçeği Son Hali

İlişkilerde Yakınlık Ölçeği 1: Bana Hiç Uymuyor, 2: Bana Uymuyor, 3: Kararsızım, 4: Bana Uyuyor 5: Bana Tamamen Uyuyor		Bana Hiç Uymuyor	Bana Uymuyor	Kararsızım	Bana Uyuyor	Bana Tam uyuyor
		1	2	3	4	5
4	Partnerimle (eş veya sevgili) birlikteyken daha konuşkan olurum.					
2	Aile bireylerime benim için ne kadar değerli olduklarını hissettirmeye çalışırım.					
12	Arkadaşlarımın benim için ne kadar değerli olduklarını göstermeye çalışırım.					
9	Partnerimin bana anlattıklarını dikkatle dinlerim.					
10	Partnerimle aynı ortamlarda bulunmaya özellikle gayret ederim.					
8	Aile bireyleriyle bir aradayken yapılan muhabbetlere katılırım.					
13	Arkadaşlarımla aramızda özel bir iletişim yöntemi geliştirmeye çalışırım.					
15	Partnerime, ona değer verdiğimi davranışlarımla hissettirmeye çalışırım.					
3	Aile bireylerinin katılabileceği etkinlikler hazırlarım.					
17	Arkadaşlarımla sözsüz mesajlarını anlamaya çalışırım.					
18	Partnerime dair yeni bilgiler öğrenmek ilgimi çeker.					
20	Aile bireylerinin hazırladığı etkinliklere katılmaya özen gösteririm.					
23	Arkadaşlarımla bir araya gelmek için fırsatları değerlendiririm.					
21	Partnerimle geçirdiğimi zamanların daha uzun sürmesini isterim.					